

Johann Nicolaus Quistorp

**Programma Qvo Verum Agnum Paschalem Rector Universitatis Rostochiensis
Johann. Nicolaus Qvistorpius, Theol. D. ... Ipsis Feriis Paschalibus Civibus
Academicis Pie meditandum & celebrandum sistit**

Rostochii: Typis Joh. Wepplingii, [1701?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn892940115>

Druck Freier Zugang

J. 512.

1701 Ostern

~~A-1256. 79.~~

Op. 1701.

PROGRAMMA
QVO
VERUM
AGNUM
PASCHALEM

RECTOR
UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS
JOHANN. NICOLAUS
QVISTORPIUS.

THEOL. D. ETP. P. AD D. NICOLAI PASTOR, AC
REV. MINISTERII DIRECTOR.
IPSIS FERIIS PASCHALIBUS
CIVIBUS ACADEMICIS
*Pie meditandum & celebrandum
sistit.*

ROSTOCHII,
Typis JOH. WEPPLINGII, Univ. Typogr.

U-1256. 79.

Ota vobis esto Cives Academici Honoratissimi! superstitio illa Aulae Pontificiae, quam celebratio Festi hujus Paschalis solemnissimi quotannis in eadem habet comitem. Nec una saltem illa est. Sed varia, prout eandem prolixè referunt, qui ex Pontificiis rationaria & officia divina consignarunt. Novimus, quam sacer hodie *Cereus Paschalis*, qui in festi hujus vigiliâ consecratur, moxque ex peculiariter præparato igne accenditur, & deinceps multis adhuc aliis cereis lumen suum communicat. In quo magna simul quærant mysteria Christum resurgentem significantia. Sic quoque, ut istiusmodi alia superstitionis taceam Ipecimina, aliquid ex memorabilioribus est, cujus mentionem adhuc faciam, sollemnis illa *agni cerei* consecratio in Parasceve Paschali facta. Sic enim referente Gulielm. Durando in *Rational. divinor. officior. lib. 6. c. 79. p. 349.* hâc die Acolythi Ecclesiæ Romanæ faciunt agnôs de cerâ novâ benedicta, vel de cera cerei paschalis anni præcedentis, admisto chrismate, qui in Sabbato in albis in Ecclesiâ per Dominum Papam populo distribuuntur. Quamvis hic ipse ritus referentibus recentioribus, ab antiquiori aliquantulum hodie differat, ita ut hodie ipse Pontifex agnum hunc consecret, nec amplius ut olim, quotannis peragatur; sed primo duntaxat anno initæ Pontificiæ sedis, & deinceps quolibet tantum septennio. Quo de Agno cereo à Pontifice consecrato integrum tractatum scripsit Theoph. Raynaudus, qui continetur in *Operibus* Ejusdem *Tom. 10.* Varias non saltem virtutes hujus agni cerei passim recensent, verum etiam nova quædam in eodem collocant mysteria, resurrectionem Christi adumbrantia.

Virtutes

Virtutes hujus agni sequentib⁹ comprehendunt versiculis:

Balsamus & munda cera cum Cbrismatis unda.

Conficiunt agnum, quod munus do tibi magnus.

Fonte velut natum per mystica sanctificatum.

Fulgura de sursum depellit, & omne malignum.

Peccatum frangit, ut Christi sanguis & angit

Pregnans servatur simul & gnatus liberatur.

Dona defert dignis, virtutem destruit ignis.

Portatus munde, de fluctibus eripit unda.

Qui rythmi adscribuntur Urbano V. Papæ, qui easdem Græcorū Imperatori inscripisse dicitur, cum eidem istiusmodi numismata aliquot dono mitteret. Mysterium vero, quod in eodem quæritur, describit prolixius Durandus, l. c. nimirum agni isti Pontificiis significant agnum illum immaculatum, qui tollit peccata mundi. Cera significat ejus humanitatem: sicut Gregorius dicit, mel in cera divinitas in humanitate. Apis quidem, quæ operatur ceram cum melle nulla resolvitur libidine: & beata Virgo eum, qui est DEUS, & homo, concepit sine virili semine. In cerâ admiscetur oleum seu Chrisma; quia Dominus noster plenus est misericordia: quæ per oleum designatur. In octava distribuuntur, quia in octava Resurrectionis Dominus suis præmia distribuit. Rursus agnus in agno cereo præfiguratus & in pascha immolatus, ad memoriam reducitur, cui Gregorius oleum infundi instituisse asseritur, quando paschalis agni mysteria reservavit. Et quæ sunt his similia, quæ Pontificii passim de hoc superstitioso suo ritu jactitant, quem multis quoq; fabulis illustravit Jacob. March antius in Horto Pastor. p. 477. seq. Sed relinquimus tam festivo hocce tempore Pontificiis solemnitates suas quoad externa sat quidem splendidas; quoad interna vero nonnisi summæ superstitionis signa, Succendant suos ce-

)(2

reos

reos paschales, quid juvant lucernæ, cū in mediâ luce cœ-
 cutiant? consecrent cereos suos agnos, quid cerei juvant,
 cum verum illum paschalem Agnum recte non agnoscant?
 Nos, Cives Academici Honoratissimi! aliter nos tam so-
 lemni hocce Paschali festo, ut quotannis, ita & hodie ex-
 hibebimus. Cereus noster paschalis unicus sit verbum
 illud Domini, quod *lucerna pedi nostro, & lux semite nostre*
 R. CXIX, 105. quod *lumen est lucens in loco tenebroso, usque*
dum dies illucescat, & Lucifer oriatur in cordibus nostris 2. Petr.
 I. 19. Hoc est lumen illud unicum, quod vere nobis Salva-
 torem nostrum resurgentem ob oculos ponit. Hoc lumen
 sistit nobis Agnum illum Paschalem, non cereum; sed ve-
 rum, qui est Christus cum omnibus suis beneficiis. De-
 sideratisne imaginem hanc? introspicite Veteris Testamen-
 ti Scripturam. Sic enim Exod. XII. describitur Agnus ille
 paschalis, quem comedebant Israëlitæ. Typus, adeoque &
 imago Agnus hic fuit Christi tempore Paschatos pro no-
 bis in arâ crucis immolati, cuius svavissima nobis hodie
 sacra est memoria. Exponit id ita scriptura Novi Testa-
 menti & quidem 1. Cor. V. 7. *Etiâ Pascha nostrum pro no-*
bis oblatum est in cruce. Agnus est Christus Salvator noster
 ob innocentiam candorem, & puritatem. Agnus animal est
 innocens ac purum sine feroci malitiâ. Sic Christus sine
 omni dolo, perfectissime purus ac in contaminatus. *Libe-*
rationem sumus ex vanâ illa conversatione à patribus tradita,
non corruptilibus argento & auro, sed pretioso sanguine tanquam
agni immaculati & incontaminati Christi 1. Petr. I. 18. 19. *in*
cujus ore non fuit dolus Jes. LII. 9. Agnus ille etiam *ἀνίσθη*
vere sincerus, ut eum quoque vocat Nazianzenus *orat. de Pa-*
scha c. e. Agnus dicitur Christus ob mansuetudinem &
 patientiam. Agnus animal est præ aliis maxime mite ac
 patiens. Sic & Christus plane sine ullo exemplo ut man-
 suetum

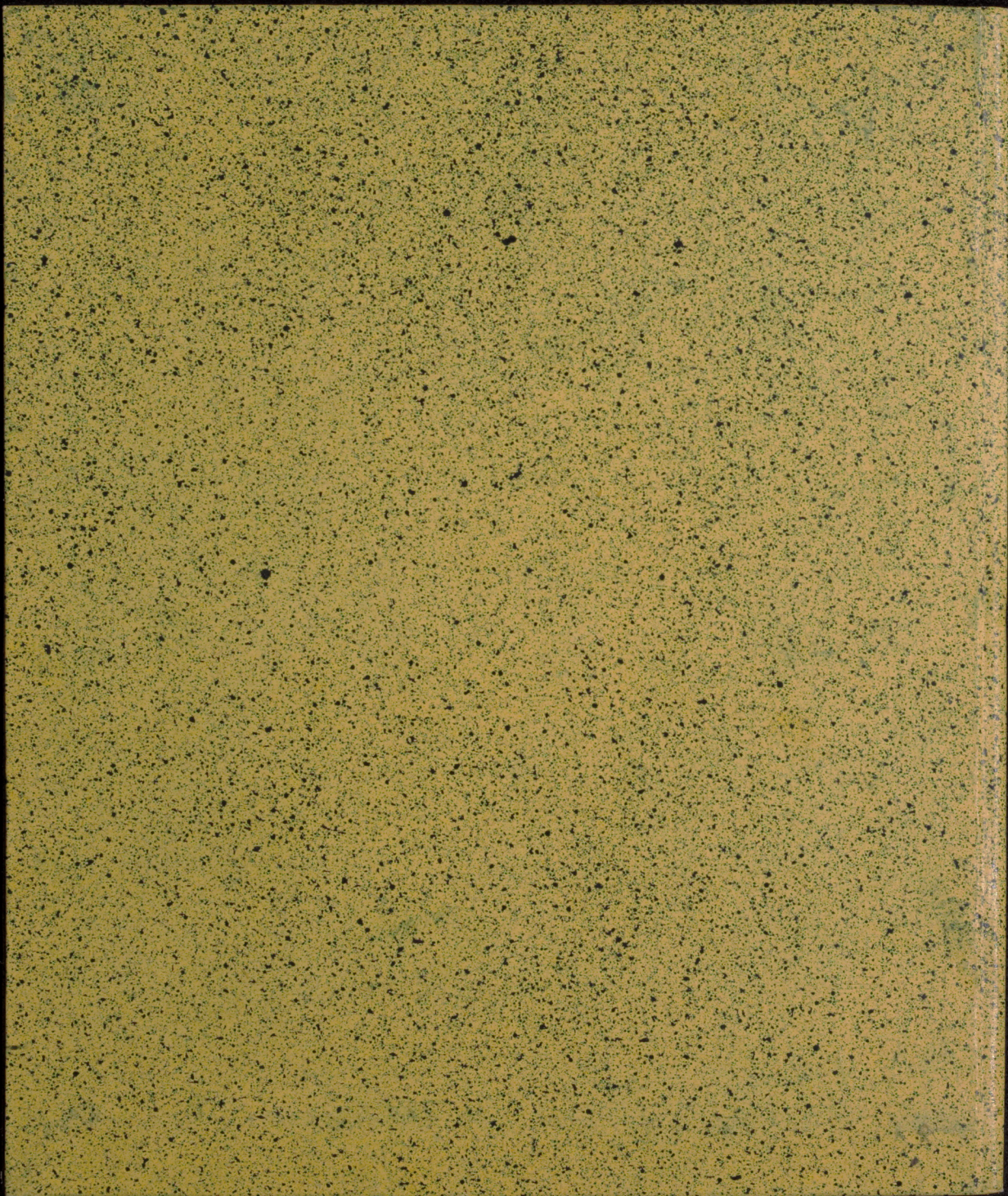
fvetum, humilem, ac patientem se exhibuit. Bene Bern-
 hardus *serm. hebdom. pœnos. p. 121. ut patientia singularis, sic hu-*
milis, admirabilis, utraq; sine exemplo, utramq; tamen magni-
fice causa commendat scilicet caritas. Quæ omnia etiam Scri-
 ptura sub imagine agni commendat, *ex actionem sustinuit,*
idemq; afflatus est; non tamen aperuit os suum, sicut agnus, qui
ad mactationem ducitur, & sicuti ovis, quæ coram iudicibus
 suis obmutescit; non inquam aperuit os suum! Jesa. LIII, 7. Sed
 non sufficiunt rationes hæ, hisq; similes, quæ forte adhuc
 in medium adduci possent, prout quidem famosus ille Car-
 dinalis, qui bellare minus didicit, Bellarminus, & infau-
 stus ille Faustus Socinus vellent, quos tamen mascule re-
 futavit optimus quondam Theologus noster B. Dorsche-
 us in *Pentadecad. Diss. 11. §. 29. seqq.* Potissimum etiam Chri-
 stus Agnus dicitur ob sacrificium propitiatorium illud
 pro peccatis nostris. Agni in V. T. etiam immolabatur
 pro peccato, prout ex locis Exod. XXIX, 41. 43. 44. 45. Num.
 XXVIII, 6. 15. Levit. V, 6. c. IX, 3. c. XII, 6. 7. 10. &c. egregie
 probavit jam laudatus B. noster Dorscheus *l. c.* Et hanc
 ob causam etiam Christum, & quidem potissimum agnum
 dici satis probant loca Scripturæ S. quando scil. vocatur *agnus*
Dei tollens mundi peccata Joh. I, 29. 36. *Agnus, qui occisus est à*
fundatione Mundi Apoc. XIII, 8. &c. Idem quoq; cruentum
 Christi sacrificium est, quod respicitur, quando Agnus
 Paschalis dicitur loco nostri in cruce oblatus, cujus agnus
 ille Paschalis V. T. typus quondam fuit, prout Theologi
 prolixius passim ex Scripturâ S. deducunt. Sic subiectum
 quantum attinet, legimus Exod. XII, agnum illum tuis-
 se non quemvis, sed selectum purum, & immaculatum,
 eumq; masculum & anniculum. Sic & in Christo habe-
 mus *Pontificem sanctum innocentem impollutum à peccatori-*
bus segregatum Hebr. VII, *Revera etiam agnus hic fuit ma-*
 sculus

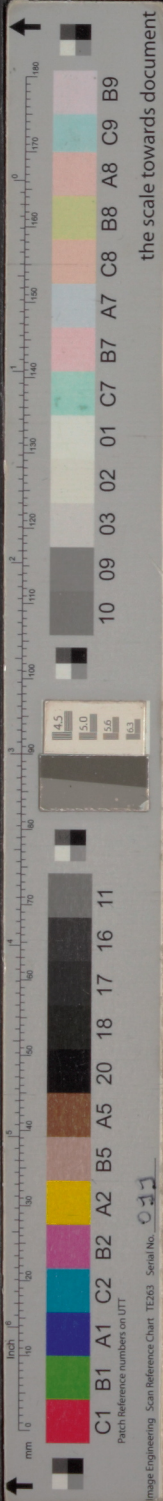
seculus & anniculus, quippe qui masculâ fortitudine præditus omnes
 nostros subegit hostes, idque non in pueritiâ, nec in decrepitâ æta-
 te; sed in ipso Vernantis ætatis flore dum 34. ætatis annum attigisset.
 Deinde ut agnus ille paschalis à reliquo grege separabatur die
 decimo, & per dies quatuor domi asservabatur, ac toti familiæ
 spectandus proponebatur, ut ejus aspectu singuli magis magisque
 excitarentur ad commemorandum redemptionis beneficium: ita &
 Pascha nostrum Christus Jesus æterni Patris consilio ad opus redem-
 tionis mundi segregatus est ante jacta mundi fundamenta, & tan-
 dem sub plenitudinem temporis ad id destinatus, ut pro humano
 genere Victimâ fieret, idque non statim suscepto baptismatis sacra-
 mento anno ætatis 30. sed quarto demum anno post, ubi attigisset
 annum ætatis 34. Modus præparationis si attendatur, in eo etiam ma-
 gna se exerit analogia, sicut enim agnus ille segregatus 14. die à totâ
 Israelitarum congregatione in unius cujusque familiâ mactitari jube-
 batur, & quidem sub vesperam, ita & Christus ab universâ multitu-
 dine immolatus est circa vesperam mundi. Sicut sanguis agni immo-
 lati fasciculo hyssopi illinebatur utrique posti januæ & superlimi-
 nari, hoc nimirum fine, ne angelus *ὁ ῥηδύμενος* sæviret in primo-
 genita Israelitarum; sed hoc veluti signo arceretur. Ita & sanguis
 Christi hyssopo Evangelii per fidem postibus cordium nostrorum
 aspergitur, ut salvi & immunes simus a vastatore diabolo, & emun-
 dati ab iniquitate vivamus perpetuò. Sicut agnus ille paschalis occi-
 debatur quidem; sed ossa illi non erant comminuenda: ita & Chri-
 stus immolatus est, sed crura ejus more aliâ solito, non frange-
 bantur Joh. XIX. cum mox die tertia à mortuis resurgendum ipsi
 esset. Agnum paschalem assari oportebat: sic & Christus in arâ
 crucis. De quo optime Justinus, Agnus ille, inquit, de quo ut assus
 fieret totas, perceptum est supplicium crucis, quod subiturus erat Chri-
 stus, symbolum & nota fuit. Agnus namque assus in figuram crucis
 similem, conformatus ad ignem torretur. Nam verum anum ab in-
 vis partibus ad caput usque ad altum perfigitur: & aliud rursus secun-
 dum scapulas, ad quod suspenduntur manus agni. Sic verum stipitem
 crucis, bacilli, quibus involas, pedum anteriorum & posteriorum adactis
 idem distendebantur, transversum lignum ac clavos in manus, ac pedes
 Domini infixos præfigurabat, ut plura alia taceam, in quibus typi &
 antitypi

antitypi analogia ostendi posset. Verum hunc Agnum paschalem
 pro nobis immolatum vobis Cives Academici ! hodie pie meditan-
 dum ac celebrandum sisto, & quidem prælucente verò illo paschali
 cereo verbo scilicet Domini in fidem vestram à Spiritu S. vobis ac-
 censo. Ex hocce, non saltem hic: sed & in quibusvis concioni-
 bus paschalibus hic agnus Dei hodie vobis depingitur. Officii ergo
 vestri estote memores. De Francisco refert Bonaventura in *Eiusdem
 vitâ*, eum quoties agnum videret, vel nominari audierit, tenero affe-
 ctu fuisse commotum, solutum in lacrymas & quoties potuerit,
 agnos, qui ad occasionem ducebantur redemisse. Videtis hodie
 Agnum illum Dei verum, multa de eodem corda vestra tangentia
 auditis. Commoveamini & vos, ex unâ parte peccata vestra, quæ
 hic agnus DEI cum reliquis totius mundi tulit, dolendo, ex alterâ
 vero parte verâ fide hunc agnum DEI ut mediatorem ac satisfacto-
 rem vestrum apprehendendo, debita cum reverentiâ Eum religiose
 adorando, Eiq; pro tot egregiis in vos collatis beneficiis, immorta-
 les grates agendo inque diversorium cordis vestri summâ cum lati-
 tiâ excipiendo. Aliorum superstitio vestra sit religio. De Carolo
 M. referunt Pontificii, eum, cum coronatus esset Imperator, & à
 Leone III. Papa imaginemagni dono accepisset, hanc tanquam ma-
 gnum thesaurum cum insigni pietate excepisse. Item cum Urbanus V.
 plures agnos cereos misisset ad Imperatorem Constantinopolitanum
 Eum solemnî processione institutâ cum elero & populo obviasse &
 triumphali more in urbem induxisse, ut legitur in *registro summorum
 Pontificum*. Agnus noster Paschalis dono vobis datur non à Pa-
 pâ quodam, patre aliquo hoc nomine indigno, sed à cœlesti vestro
 Patre, Patre illo luminum: *Sic enim Deus dilexit mundum ut filium
 suum unigenitum nobis daret* Joh. III, 16. debitâ cum devotione ac pi-
 etate ergo Agno huic Domino occurrere, eumq; ut thesaurum reve-
 ra magnum exepite ac recondite; in primis vero, quod eidem per-
 quam gratissimum erit, vestigia ejus laudabilissima verèq; divina
 premite, quemadmodum prototypum aliquod vobis reliquit voca-
 tionis vestræ maximè conveniens. Novistis agnum Christum inter
 alia dici ob innocentiam, puritatem ac candorem. Exemplum id
 vobis esto, quod imitari ad minimum conemini. Equidem licet ad
 eam perfectionem in hac mortalitate pertingere non detur, ut plane
 absque omni timore peccato, sinceritatis tamen bonæque conscien-
 tiæ

ria studio incumbendum est. *Faciunt autem inter alia conscientiam bo-*
nam duo: penitentia & continentia, juxta Bernhard. Serm. parv. 1.
col. 430. Novistis: Agnum dici Christum ob mansuetudinem humi-
litate, & patientiam. His peregregius sane virtutibus & vobis est
studendum. Christus cum malediceretur sibi maledicta non rege-
cum pateretur non cominatus est: tradidit vero ei qui iudicat iuste.
 1. Petr. II. 23. Hoc & vestrum esto *ὡς υἱοῦ πατρὸς*. Et vobis acclamat
 Christus: *Discite a me quia mitis sum & humilis corde* Matth. XI. Si
 ergo Christi Discipuli aveatis esse, hæc addiscenda, nec addiscenda
 saltem, sed & praxi subijcienda erunt. Absit ergo omnis à vobis ira,
 & ad iram provocatio, ut & propria vindicta sanguinem sitiens. Si
 vero vindictam forte de hoste velitis sumere ad iram vestram vos con-
 vertite. *Hæc enim hostis maximus est, quippe animam occidit.* No-
 vistis Agnum hunc pro peccatis vestris esse immolatum. Et hoc
 exemplum vobis esto, secundum quod vosmet ipsos Deo vestro im-
 moletis, i. e. ut spirituales regniq; sacerdotes carnem vestram u-
 na cum cupiditatibus crucifigatis, mortificetis & hostias bonorum o-
 perum DEO in suavissimum odorem, spiritualiter offeratis. *Qui*
enim Christi sunt ita carnem crucifigunt cum passionibus & concupiscen-
tiis, Gal. V. 24. Neq; decet membrum esse delicatum sub capite crucifixo,
juxta Bernhard. f. 1602. Novistis Christum vestrum esse Paschalem
 Agnum. Et hinc officium vestrum vobis in memoriam revoco. A-
 gnus paschalis in V. T. manducabatur adhibitis in esu panibus infer-
 mentatis, nec non lactucis agrestibus: ita etiamnum pascha no-
 strum Christus manducari vult panibus infermentatis i. e. animis
 à fermento superstitionum, errorum ac corruptelarum alienis, &
 quidem in verâ pœnitentiâ cum amarâ peccatorum recordatione,
 eorundemque remotione. Idem est Apostoli monitum 1. Cor. V,
 7. 8. *expurgate vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis infer-*
mentati. Feriemur non in fermento antiquo neq; in fermento mali-
tia & improbitatis; sed in azymis sinceritatis & veritatis. i. e. expo-
nente Nilo, exerceamus puritatem in corde, castitatem in corpore, ea
enim utraq; templum nos DEI efficiunt. Operetur hæc omnia in
 vobis gratia Domini, quæ nobiscum sit in
 seculorum secula.

P. P. Rostochii sub sigillo Rectoratus in ipso Paschatos Festo
 die XXVI. Martii ANNO MDCCI.

offendi posset. Verum hunc Agnum paschalem
atum vobis Cives Academici ! hodie pie meditan-
dum sisto, & quidem pralucente vero illo paschali
cet Domini in fidem vestram à Spiritu S. vobis ac-
ce, non saltem hic: sed & in quibusvis concioni-
ic agnus Dei hodie vobis depingitur. Officii ergo
nòres. De Francisco refert Bonaventura in *Eiusdem*
agnum videret, vel nominari audierit, tenero affe-
ctum, solum in lacrymas & quoties potuerit,
ccasionem ducebantur redemisse. Videtis hodie
ei verum, multa de eodem corda vestra tangentia
oveamini & vos, ex unâ parte peccata vestra, quæ
um reliquis totius mundi tulit, dolendo, ex alterâ
ide hunc agnum DEI ut mediatorem ac satisfacto-
prehendendo, debita cum reverentiâ Eum religiose
ro tot egregiis in vos collatis beneficiis, immorta-
inque diverforium cordis vestri summâ cum lati-
Aliorum superstitio vestra sit religio. De Carolo
ntificii, eum, cum coronatus esset Imperator, & à
maginem agni dono accepisset, hanc tanquam ma-
cum insigni pietate excepisset. Item cum Urbanus V.
eos misisset ad Imperatorem Constantinopolitanum
cessione institutâ cum elero & populo obviasse &
in urbera induxisse, ut legitur in *registro summorum*
agnus noster Paschalis dono vobis datur non à Pa-
re aliquo hoc nomine indigno, sed à cœlesti vestro
luminum: *Sic enim Deus dilexit mundum ut filium*
nobis daret Joh. III, 16. debitâ cum devotione ac pi-
huic Domino occurrere, eumq; ut thesaurum reve-
pate ac recondite; in primis vero, quod eidem per-
am erit, vestigia ejus laudabilissima verèqve divina
modum prototypum aliquod vobis reliquit voca-
imè conveniens. Novistis agnum Christum inter
ocentiam, puritatem ac candorem. Exemplum id
imitari ad minimum conemini. Equidem licet ad
m in hâc mortalitate pertingere non detur, ut plane
aus peccato, sinceritatis tamen bonæqve conscien-
tia